

H.M. de Koningin, hetzij rechtstreeks bij de departementen plegen te worden ingediend, voortaan eerder bij de Commissies terecht komen. Naarmate de Commissies zich meer op de voorgrond zullen plaatsen als hulpvaardige en centrale klachteninstantie, zal voor de departementen ook de verleiding groeien klagers die zich rechtstreeks tot hen wenden, te verwijzen naar de Commissies. Men vergete in dit verband niet dat het aantal klachten, dat bij de departementen binnenkomt, veel meer dan het tienvoudige belooft van het aantal dat tot de Staten-Generaal wordt gericht.

De effecten van aanzuiging en verschuiving van klachten zullen leiden tot een toeneming van de door het parlement te behandelen zaken. Moet men dat toejuichen? Ik waag het te betwijfelen. Is het wel een belangrijke taak van het parlement burgers' klaagmuur te zijn? Zonder te ontkennen dat het parlement hier enige plichten heeft, meen ik te moeten stellen dat het een zeer ondergeschikte taak is, een nevenfunctie die beperkt moet blijven en niet mag uitdijen ten koste van de eigenlijke functies van de volksvertegenwoordiging. Eerder dan zich op te werpen als acceptant en onderzoeker van klachten, zouden de Staten-Generaal erop dienen toe te zien dat het openbaar bestuur zelf de klachten van burgers goed behandelt. Wie het parlement wil belasten met een ombudsmantaak voor 12 miljoen individuele Nederlanders, bewijst m.i. aan het parlementaire bestel een slechte dienst. De volksvertegenwoordiging als ijverig behartiger van het bijzondere, individuele belang, vormt geen aantrekkelijk beeld.

Dat het klachtrecht van de burger verbetering behoeft, lijdt geen twijfel. Maar daarvoor zijn andere wegen te vinden dan een centralisatie van klachtenbehandeling bij het parlement. De Staten-Generaal zouden goed eraan doen die materie in een ruimer verband te doen bezien, hetzij door zelf een deskundigencommissie in te stellen, hetzij door de regering tot instelling van zodanige commissie te bewegen.

Opmerkingen en mededelingen

Bescherming van werken van „op nijverheid toegepaste kunst”.

Hieronder publiceren wij de belangrijkste gedeelten van het rapport van de Commissie voor het Auteursrecht van de Dr. E. Boekmanstichting uitgebracht in opdracht van de Nederlandse Federatie van Beroepsverenigingen van Kunstenaars.

De Commissie voor het Auteursrecht¹ werd ingesteld bij besluit van het Bestuur van de Dr. E. Boekmanstichting d.d. 11 maart '66. Doel van deze Commissie is de bestudering van een aantal urgente vraagstukken

¹ De leden van de commissie zijn: Mr. G. J. P. CAMMELBECK (voorzitter), Dr. J. VERMEIJDEN, Prof. Mr. H. COHEN JEHOAM en Mr. F. KLAVER (rapporteur).

Dr. E. Boekmanstichting
Kunstsociologisch studiecentrum
Keizersgracht 609
Amsterdam

BMS001001304
E68-016
Griize Literatuur

B
K E 5

op het gebied van het auteursrecht en het uitbrengen van een advies daarover aan het Bestuur van de Boekmanstichting. Overeenkomstig een destijds hierover met de Nederlandse Federatie van Beroepsverenigingen van Kunstenaars gemaakte afspraak, zal de Boekmanstichting de Federatie hierover adviseren, waarna de Federatie de Minister van Justitie van haar zienswijze in kennis kan stellen. Bij brief van 13 januari 1966 had de Federatie zich nl. gewend tot de Minister van Justitie om zijn aandacht te vragen voor enkele punten uit het aanhangige wetsontwerp tot wijziging van de Auteurswet (nr. 7877), waaromtrent de Federatie haar zienswijze nog nader aan de Minister wilde kenbaar maken.

Als eerste onderdeel van haar taak heeft de Commissie zich bezig gehouden met de aanhangige wijziging van de Auteurswet (wetsontwerp nr. 7877), en in het bijzonder met artikel 10, onder 10e: de bescherming van werken van „op nijverheid toegepaste kunst”. De problematiek wordt door de Commissie als volgt kort samengevat:

Nu het wetsontwerp tot wijziging van de Auteurswet (nr. 7877) voorstelt de huidige bepaling van art. 10, onder 10e van de Auteurswet 1912 („Onder werken van letterkunde, wetenschap of kunst verstaat deze wet . . . werken van op nijverheid toegepaste kunst”) zodanig te wijzigen dat de woorden „op nijverheid” wegvallen (op het voetspoor van de herziening te Brussel in 1948 van de Berner Conventie), rijst de vraag of deze nieuwe omschrijving een voldoende bescherming biedt aan al die creaties, die behoren tot het terrein van de „gebonden kunsten” of van de „industriële vormgeving”.

Daarvoor was het van belang na te gaan hoe in feite de huidige bescherming van werken van op nijverheid toegepaste kunst op grond van de Auteurswet 1912 functioneert, of deze voldoende is, of dat het integendeel aanbeveling zou verdienen de Auteurswet in een bepaalde zin uit te breiden. In dit verband moest ook aandacht worden besteed aan het ontwerp voor een Verdrag en eenvormige wet inzake tekeningen en modellen, dat onlangs door de Interparlementaire Benelux-raad is aangenomen. Evenals dit in enkele andere Europese landen (b.v. Duitsland, Zweden) het geval is, kent dit ontwerp, naast de bestaande auteurswetgeving, een speciale modellenbescherming, die hierop neerkomt dat een kortere en minder omvangrijke bescherming aan tekeningen en modellen voor industriële produkten wordt gegeven. De Commissie moest daarom onderzoeken of in Nederland met de Auteurswet kan worden volstaan, of dat juist de invoering van een speciale modellenwet, zoals deze wordt gezien in Benelux-verband, voor de kunstenaars bepaalde voordelen dan wel nadelen met zich mee zou brengen.

De Commissie heeft zich hierbij op het standpunt gesteld van het belang van de *ontwerpers*, met welke naam in het vervolg van dit rapport worden aangeduid alle *creatieve* medewerkers in het proces van de vervaardiging van werken van toegepaste kunst of van industriële vormgeving. De Commissie is dan ook allereerst te rade gegaan bij diegenen, die als representatieve vertegenwoordigers voor deze ontwerpers kunnen worden beschouwd, nl. het Instituut voor Industriële Vormgeving te Amsterdam (I.I.V.), en de Gebonden Kunstenaars Federatie (GKf), aangesloten bij de Federatie van Beroepsverenigingen van Kunstenaars. Daarna heeft de Commissie een tweetal hearings gehouden met vooraanstaande specialisten op het gebied van de juridische problematiek op dit terrein, nl. met Mr. Th. Limperg te Amsterdam en met Prof. Mr. E. A. van Nieuwenhoven Helbach te Den Haag.

Na deze personen en instanties te hebben gehoord is de Commissie eenstemmig tot een aantal conclusies gekomen die hieronder worden weergegeven. Deze conclusies zijn aan het Bestuur van de Dr. E. Boekmanstichting ter overweging gegeven. De Dr. E. Boekmanstichting heeft de Federatie hierover geadviseerd, waarna de Federatie bij brieven van 22 dec. 1967 de Minister van Justitie en de Vaste Commissie voor Justitie uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal van haar zienswijze conform dit rapport in kennis heeft gesteld.

De conclusies van de Commissie Auteursrecht t.a.v. de bescherming van werken van toegepaste kunst zijn de volgende:

Terminologie

De Commissie zou willen aanbevelen de in het wetsontwerp nr. 7877 tot wijziging van de Auteurswet voorgestelde omschrijving onder artikel 10, 10e („werken van toegepaste kunst”) te wijzigen in „werken van toegepaste kunst en tekeningen en modellen van nijverheid”. Deze omschrijving sluit aan bij de internationaal aanvaarde terminologie („*applied arts*”, „*art appliqué*”, „*dessins et modèles industriels*” — zie artikel 2, al. 5 van de Brusselse tekst van de Berner Conventie). Het is onmogelijk gebleken een andere omschrijving te bedenken die alle categorieën die men zou willen beschermen (ambachtskunst, industriële vormgeving, grafisch ontwerp, interieurarchitectuur etc.) duidelijk omvat en die precies aangeeft wat men bedoelt. Het woord „kunst” in de term „toegepaste kunst” heeft ongetwijfeld nadelen, omdat de rechter geneigd zal zijn in concreto te gaan beoordelen of een bepaald produkt al of niet „kunst” is, met alle gevaren van dien.

Ook het woord „kunstenaar”, in dit verband gebruikt, past niet meer op de huidige situatie, omdat de ontwerper, die op een van de bovengenoemde terreinen werkzaam is, zich in de regel niet als zodanig beschouwt. Maar de aansluiting bij het internationale spraakgebruik en bij de tot nu toe in onze Auteurswet gebezigde term „werken van op nijverheid toegepaste kunst” hebben de Commissie doen besluiten over deze bezwaren heen te stappen. De toevoeging „en tekeningen en modellen van nijverheid” houdt niet in dat voortaan *alle* tekeningen en modellen van nijverheid onder de bescherming van de Auteurswet zullen vallen. Het is waarschijnlijk dat er in Nederland binnen afzienbare tijd een speciale modellenwet tot stand zal komen volgens het Benelux-ontwerp. Uit het naast elkaar bestaan van beide wetten kan dan ook direct worden afgeleid dat alleen die tekeningen en modellen van nijverheid onder de bescherming van de Auteurswet zullen vallen, die voldoen aan de criteria die de auteursrechtelijke bescherming aanlegt, nl. die een eigen oorspronkelijk karakter hebben. Voldoen zij aan deze vereisten, dan is er geen enkele reden om deze tekeningen en modellen de auteursrechtelijke bescherming te onthouden. Een en ander zou nog eens in de Memorie van Antwoord op het wetsontwerp nr. 7877 kunnen worden verduidelijkt, opdat blijke dat het de bedoeling van de wetgever is dat de rechter niet zal kunnen volstaan met bescherming te geven aan werken van het kunstambacht (*arts and crafts*), maar dat hij die bescherming evenzeer moet verlenen aan produkten met een industriële bestemming, mits deze voldoen aan de vereisten die de Auteurswet stelt t.a.v. oorspronkelijkheid. Overigens wordt op de verhouding tussen Auteurswet en modellenbescherming hieronder in dit rapport nog teruggekomen.

Aard en omvang van de bescherming

De Commissie is tot de conclusie gekomen dat de bescherming die de Auteurswet verleent — in de interpretatie die de rechter daaraan geeft —, in de praktijk niet tot volkomen bevredigende resultaten leidt. De jurisprudentie in een reeks van jaren op dit punt overziende, moet men tot de conclusie komen dat de bescherming die op grond van de Auteurswet in Nederland is verleend, bepaalde lacunes vertoont, ondanks de verruiming van de maatstaven die vooral de laatste jaren door de rechterlijke macht in Nederland zijn aangelegd. Men kan zelfs constateren dat, terwijl bepaalde produkten van industriële vormgeving door de rechter niet de bescherming van de Auteurswet werden waardig gekeurd, er tegelijkertijd op grond van de Auteurswet produkten tot „werken van toegepaste kunst” werden bestempeld, die deze bescherming — objectief gezien — niet waard waren, omdat het „eigen, oorspronkelijk” karakter daaraan ontbrak. Was er dus enerzijds sprake van te weinig inzicht bij de rechter in de kwaliteiten van een ontwerp met een sterk technisch, industrieel karakter, b.v. wasmachines, haarden e.d., anderzijds leidde de toepassing van de Auteurswet op bepaalde industriële produkten waar het artistieke, creatieve karakter beslist niet overtuigend was, tot een „overspanning van het auteursrecht”. Het spreekt bovendien vanzelf dat iedere rechtbank en ieder Hof hier — ook al wordt de rechter voorgelicht door deskundigen — zijn eigen maatstaven aanlegt, wat de rechtszekerheid niet ten goede komt. Met andere woorden: de creatieve ontwerper, die een bepaalde nieuwe vorm bedenkt voor een te vervaardigen produkt (of dit in enkele exemplaren gebeurt of in serie, maakt in dit opzicht geen verschil), kan er nooit tevoren zeker van zijn dat zijn werk inderdaad auteursrechtelijk is beschermd, omdat dit tenslotte door de rechter wordt uitgemaakt (meestal na een procedure over plagiaat). De ontwerper kan wel pretenderen dat hij een auteursrecht heeft (door het enkele feit van zijn creatie); maar het is volstrekt niet uitgesloten dat hij later door de rechter hoort uitmaken dat dit niet het geval is. Intussen zijn het risico en de kosten van de procedure voor zijn rekening, of voor rekening van de industrie die het ontwerp heeft toegepast en die nu uit hoofde van een overgedragen (deel van het) auteursrecht procedeeert.

Daarbij komt nog iets anders. In de bespreking met vertegenwoordigers van de GKf is komen vast te staan dat het beslist niet denkbeeldig is dat een industrie een ontwerp gebruikt zonder de ontwerper daar zelf bij in te schakelen. Als de ontwerper zijn idee (uitgewerkt in schets) tevoren had kunnen laten beschermen (b.v. door middel van een depôt), dan was hij hiermee óók beschermd geweest tegen malafide fabrikanten. In de huidige situatie is dit niet mogelijk (tenzij door registratie bij het I.I.V., maar de werking hiervan is zeer beperkt, blijkens hearing met I.I.V.).

In de opzet van het Benelux-ontwerp voor een eenvormige wet voor tekeningen en modellen van nijverheid verkrijgt degene die een tekening of model het eerst deponeert, een uitsluitend recht op de tekening of het model (art. 3 Ontwerp). Slechts in bepaalde gevallen kan de nietigheid van het depôt worden ingeroepen (zie art. 4), b.v. als het model niet nieuw is of te veel lijkt op een reeds gedeponneerd model. Behoudens deze uitzonderingen geldt dus de *regel* dat de deposant beschermd is. Daardoor geldt voor de ontwerper een grotere rechtszekerheid, dan nu — bij het enkele bestaan aan de Auteurswet — het geval is. Maar ook voor de indus-

trie die het model wil toepassen, betekent het een voordeel dat men tevoren kan nagaan of op dat model reeds een uitsluitend recht door een eerdere deponant wordt geclaimd. De toepassing van een model in de industriële produktie betekent in de regel een grote investering en het spreekt vanzelf dat een fabrikant er zich tevoren van zal willen overtuigen dat hij niet van plagiaat kan worden beschuldigd en daardoor zal worden gedwongen de vervaardigde produkten terug te nemen. Het nazoeken in de registers behoeft geen grote praktische bezwaren op te leveren als men voor deze registers — evenals dit bij octrooien en merken het geval is — een klassificatiesysteem aanhoudt en eventueel de hulp kan inroepen van gemachtigden (vgl. octrooigemachtigden). De duur van de bescherming lijkt evenmin een bezwaar: een periode van vijftien jaar wordt in het algemeen aanvaardbaar geacht voor modellen, waarvan er zeer vele zullen zijn waaraan — in verband met het wisselen van mode en smaak — slechts een korte levensduur beschoren is.

Modellenbescherming en Auteurswet

De grondslagen van de modellenbescherming, zoals deze in vele landen functioneert en zoals ook omschreven in het Benelux-ontwerp, leveren dus voor de Commissie geen overwegende bezwaren op. Het nut van het Benelux-ontwerp voor de industrie onttrekt zich aan het oordeel van de Commissie, zodat zij zich van een uitspraak over het geheel van het ontwerp wil onthouden. Maar de Commissie ziet de voordelen van een modellenbescherming, óók voor de ontwerper — dus niet alleen voor de industrie — duidelijk in. Dit geldt vooral, nu men ervan moet uitgaan, evenals het Benelux-ontwerp doet, dat *naast* de modellenbescherming de Auteurswet 1912 onverminderd van kracht is. De ontwerper zal dus in bepaalde gevallen een dubbele bescherming genieten: die welke hij kan ontlenen aan de inschrijving van het model in de modellenregisters, en die welke hij, zonder enige formaliteit, kan ontlenen aan de Auteurswet, door het enkele feit van de creatie. In het laatste geval moet echter het model alle kenmerken van een „werk” in de zin van de Auteurswet bezitten, d.w.z. het zal een duidelijk persoonlijk, origineel karakter moeten bezitten. Dit is ook weer ter beoordeling van de rechter. Het valt te verwachten dat de rechter, na de invoering van een modellenwet, zwaardere eisen zal gaan stellen aan de produkten die auteursrechtelijke bescherming willen verkrijgen; immers voor produkten die geen duidelijk persoonlijk en origineel karakter vertonen, geeft de modellenwet voldoende bescherming. Ook tegen deze ontwikkeling ziet de Commissie geen bezwaar.

Bij de invoering van een modellenwet in Nederland zal dus een *cumulatief* systeem bestaan, evenals dit b.v. in Duitsland en in Zweden het geval is. M.a.w.: de ontwerper behoeft geen keuze te maken tussen auteursrechtelijke en modellenbescherming (zoals dit b.v. in Italië en — nog — in Engeland het geval is), maar kan beide beschermingen gelijktijdig genieten, mits aan de voorwaarden van beide wetten wordt voldaan. Het Benelux-ontwerp stelt zich ook op dit standpunt. De Commissie heeft echter de artikelen die de verhouding tussen modellenbescherming en auteursrechtelijke bescherming regelen, nl. de artikelen 21—24 (Hoofdstuk II), aan een kritische beschouwing onderworpen en is daarbij tot de conclusie gekomen, dat de handhaving van die artikelen moet worden ontraden.

Hoofdstuk II Benelux-ontwerp (artt. 21—24).

Deze artikelen treffen een regeling t.a.v. het auteursrecht. De cumulatieve werking van de bescherming geldt volgens dit hoofdstuk alleen voor tekeningen of modellen „met een *duidelijk* kunstzinnig karakter” (curs. Com.). Deze beperking mag, naar de mening van de Commissie, niet worden aangelegd. De modellenwet en de Auteurswet zijn twee naast elkaar bestaande wetten van gelijk niveau; welke wet in het ene, en welke wet in het andere geval zal gelden, is uitsluitend ter beoordeling van de rechter. Het cumulatieve karakter van de bescherming zou heel eenvoudig kunnen worden uitgedrukt door in de modellenwet ergens de aanhef op te nemen: „onverminderd de rechten die aan de Auteurswet kunnen worden ontleend . . .”. Deze formule is algemeen gebruikelijk, waar men aan het bestaan van een andere wet wil herinneren en de werking ervan buiten twijfel wil stellen. De Commissie heeft dan ook overwegende bezwaren tegen artikel 21, lid 2.

Ook heeft de Commissie overwegende bezwaren tegen artikel 21, lid 3, omdat daar een vormvereiste wordt gesteld als voorwaarde voor het (voort)bestaan van het auteursrecht. Dit vereiste (van constitutieve formaliteiten) is in strijd met de grondbeginselen van de Berner Conventie. Het doel dat men wil bereiken, nl. het onder de aandacht van de betrokkenen brengen van het feit dat er op het model (nog) auteursrecht bestaat (terwijl de modellenbescherming al is tenietgegaan), is echter heel gemakkelijk op een andere manier te verwezenlijken. Men kan nl. al van het begin af aan, dus bij het oorspronkelijk dépôt (dat tweemaal kan worden verlengd), de eis stellen dat bij de registratie wordt aangetekend dat de deposant óók auteursrecht op zijn ontwerp claimt. Hier wordt dus een oplossing gegeven langs de weg van de administratieve praktijk, zonder dat de rechthebbende een daad behoeft te stellen tot behoud van zijn auteursrecht. Al degenen die bij een bepaald model zijn betrokken (ontwerpers, fabrikanten) zijn op deze wijze bij voorbaat gewaarschuwd dat het model ook nog auteursrechtelijk beschermd kan zijn (of dit inderdaad zo is kan alleen de rechter uitmaken), ook na het verstrijken van de termijn voor de modellenbescherming.

Ook de artikelen 22—24, gebaseerd op een verkeerd uitgangspunt, zullen uit het ontwerp moeten verdwijnen. De Commissie concludeert dus dat het hele hoofdstuk II alsnog uit het ontwerp moet worden geschrapt. Hiertoe zal op dit punt het overleg binnen de Benelux-raad moeten worden heropend. Het is nl. onmogelijk op een ontwerp voor een eenvormige wet in Benelux-verband nog het recht van amendement uit te oefenen.

Samenvatting van de conclusies

Samenvattend is de Commissie eenstemmig tot de conclusie gekomen dat:

1^e. de omschrijving van het wetsontwerp nr. 7877 inzake *artikel 10 onder 10e* „werken van toegepaste kunst” moet worden gewijzigd in: „werken van toegepaste kunst en tekeningen en modellen van nijverheid”;

2^e. er vanuit het belang van de creatieve ontwerpers gezien, niet alleen geen bezwaar bestaat tegen de invoering van een modellenwet in Nederland, — mits deze wordt gefundeerd op een cumulatief stelsel t.a.v. de Auteurswet — maar dat er zelfs enkele duidelijke voordelen aan verbonden zijn;

3^e. uit het ontwerp voor een eenvormige Benelux-wet inzake tekenin-

gen en modellen Hoofdstuk II zal moeten worden geschrapt en dat de cumulatieve verhouding tot het auteursrecht op een andere wijze — zoals boven aangegeven — tot uitdrukking moet worden gebracht.

Hier toe moet het overleg binnen de Beneluxraad worden heropend. Is de modellenwet eenmaal tot stand gekomen, dan kan de verdere ontwikkeling worden afgewacht. Blijkt de noodzaak van een wijziging van de Auteurswet 1912 op dit punt alsnog, dan kan daartoe later worden overgegaan.

De Persvrijheid

De dagbladpublicatie, waaraan Mr. Langemeijer in de 2^e aflevering van dit jaar zijn artikel „een afschuwelijke beslissing”, wijdt, geeft mij aanleiding, de aandacht te vestigen, zoals mijn aandacht door hieronder genoemde cliënt gevestigd is, op een artikel in het weekblad „Boulevard” van 3 december 1967, ongenoemde redactie Laan van Meerdervoort 332, Den Haag, waarin een echtscheiding wordt behandeld.

Het was een ordinaire echtscheiding. De Man en de Vrouw beschuldigen elkaar van overspel in conventie en reconventie. De vrouw bracht geen enkele getuige voor, die iets omtrent beweerdelijk door de man gepleegd overspel kon verklaren, de man bewees door verscheidene getuigen het overspel van de vrouw. De echtscheiding werd dan ook op eis van de man uitgesproken. De vrouw appelleerde. Het gerechtshof bekrachtigde het vonnis.

Boulevard publiceert portretten van man en vrouw, geeft het relaas van de vrouw weer, die beweert, dat een door haar voorgebrachte getuige de man zou hebben betrapd op overspel — wat hij als getuige niet heeft verklaard — en publiceert onder meer de volgende zinnen.

A. Als redactioneel oordeel:

Ze (de vrouw) is gescheiden van haar man, Leendert van der Weele, die een scheiding kreeg op niet bewezen gronden”.

B. Citerend de vrouw:

„De rechter nam alles wat Leendert vertelde voor zoete koek aan”.

„Zo wordt in beschaafd Nederland recht gesproken”.

„Maar ook Mr. Huijgens kon de rechterlijke dwaling niet wegwerken. Ik moest in hoger beroep namelijk bewijzen dat ik geen overspel had bedreven. Iets wat natuurlijk niet te bewijzen is”.

„Waarom wil de justitie me perse aanwijzen als ontuchtige vrouw, terwijl ik verdikkeme geen haarbreed buiten mijn boekje ben gegaan! Staat de ene dienst tegenover de andere, deugt er niets van de echtscheidingswet?”

De door Mr. Langemeijer en door mij vermelde publicaties staan geenszins op zichzelf. Een deel van de pers is er kennelijk op uit het gezag aan te tasten, hetzij ter wille van haar populariteit bij de recalitrante demos, hetzij in dienst, of tot steun van partijen of pressiegroepen, die de bestaande rechtsorde trachten te ondermijnen, hetzij uit grove onkunde. En wanneer daarop kritiek wordt uitgeoefend, komt de pers met haar leuzen „persvrijheid” en „democratie”.

Is het echter niet zo, dat een gezag, dat zich laat bekladden en ondermijnen zonder daartegen op te treden, de naam van gezag niet verdient en

zijn eigen graf graaft? Is het in strijd met het begrip democratie, dat een grondwettig gezag dit gezag uitoefent en zich als zodanig laat gelden? Is de persvrijheid zó primair, dat zij ongestraft de grondslagen van het gezag mag aantasten door leugenachtige publikaties en tendentieuze insinuaties?

In het echtscheidingsgeval, hierboven vermeld, had de redactie van „Boulevard” van de vrouw inzage van de processtukken kunnen vragen.

Ter bescherming van de rechtsorde is het tijd, dat er een Perswet komt, waarin strafbaar wordt gesteld het door vermelding van onware, of onjuist weergegeven feiten wekken van wantrouwen in de bekwaamheid en onpartijdigheid van de uitvoerende en de rechterlijke macht.

In het artikel van Mr. Langemeijer, dat mij overigens de moed heeft gegeven, de toorn van de pers weer eens te trotseren, komt één zin voor, waarmede ik mij niet kan verenigen, nl.: „De rechterlijke macht zal er aan moeten wennen en er voortaan niet alleen op bedacht moeten zijn haar werk goed te doen, maar ook verkeerde indrukken te vermijden bij de algemeenheid der rechtsgenoten, die nu eenmaal niet anders dan naar de ruwste omtrekken van een zaak kan oordelen”. Volgens deze opvatting zou de rechter er niet mede kunnen volstaan, naar eer en geweten recht te spreken, maar zich moeten bekommeren om wat de pers van de terechtzittingen en uitspraken gelieft te publiceren. Ik betwijfel, of er ooit in de pers een volkomen juist verslag van enige rechtspraak is gepubliceerd. Dat zou ook onmogelijk zijn, want de verslaggever van de zittingen is geen jurist en de massa interesseert zich alleen maar voor sensatie, die in een rechtszaak, bij een correct verslag, vrijwel nooit te vinden is. Moet de rechter in de uitoefening van zijn ambt daarmee nu gaan rekening houden, voor het publiek gaan spelen, diplomaat worden?

De rechter blijve recht spreken volgens eer en geweten, zonder aanzien des persoons en des publieks en het is de staat, die de rechterlijke macht moet beschermen tegen verdachtmaking door de pers en, indien dit wordt beschouwd als inbreuk op de persvrijheid en de democratie, dan is dat jammer voor de pers en voor de democratie, maar dan hebben zij het ernaar gemaakt.

's-Gravenhage

S. L. F. DE HARTOGH

Artikel 31 W.V.W.

Naar aanleiding van de opmerking van de heer Th. L. van der Veen omtrent art. 31 W.V.W. — N.J.B. 1968, p. 26 — komt het mij nuttig voor hier nog een kleine toelichting op te geven met betrekking tot de situatie, waarin verzekeringsmaatschappijen en hun verzekerden verkeren.

Deze situatie is n.l. niet dezelfde. De positie van de verzekeringsmaatschappijen wordt beheerst door de WAM (Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen). Dit heeft tot consequentie dat, wanneer een verzekerde zijn auto heeft verkocht en daarvan mededeling aan de verzekeraar heeft gedaan, deze het betreffende motorrijtuig afmeldt bij de Rijksdienst voor het wegverkeer, waarna de verzekeraar conform art. 13 WAM nog 16 dagen risico loopt, indien althans het motorrijtuig niet opnieuw wordt verzekerd. Zijn deze 16 dagen om, dan loopt de verzekeraar geen risico meer, onverschillig of het kenteken is overgeschreven of niet.

Thans de positie van de verzekerde, aannemende dat hij er niet voor